

Utrikesutskottet

Nordiska rådet Finlands delegation verksamhetsberättelse 2019

INLEDNING

Remiss

Nordiska rådet Finlands delegation verksamhetsberättelse 2019 (B 3/2020 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört:

- ordförande Erkki Tuomioja, Finlands delegation i Nordiska rådet
- råd för internationella ärenden Mari Herranen, Finlands delegation i Nordiska rådet
- chef för sekretariatet för nordiskt samarbete Johan Schalin, utrikesministeriet.

Samband med andra handlingar

I samband med verksamhetsberättelsen från Finlands delegation i Nordiska rådet 2019 har utskottet också behandlat årsberättelsen om det nordiska regeringssamarbetet 2019. Berättelsen har beretts av utrikesministeriet och den har utarbetats utifrån sammanfattningar som olika ministerier, organisationer och sekretariatet för nordiskt samarbete har lämnat.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sverige var ordförandeland för Nordiska rådet 2019. Temat för Sveriges ordförandeskapsprogram var ”Norden var dag – demokrati och folklig förankring”. Under ordförandeskapet ville Sverige rikta strålkastarljuset på demokratins betydelse för de nordiska ländernas välfärd. Sverige lyfte i sitt ordförandeskapsprogram också fram de nordiska ländernas unika samarbete och dess fundament, nämligen den breda folkliga förankringen. Under året firade föreningen Norden 100 år. Andra teman under det svenska ordförandeskapet var jämställdhet, digitalisering, gränshinder och klimatfrågor.

Utrikesutskottet välkomnar att säkerhetspolitiken utifrån ett brett säkerhetsbegrepp precis som de senaste åren 2019 fick en framskjuten roll i Nordiska rådets verksamhet. Det kom särskilt fram i beredningen och godkännandet av Nordiska rådets strategi för samarbete kring samhällssäkerhet. Strategin godkändes av Nordiska rådet i plenum i oktober 2019. Därefter överlämnades den till de

Betänkande UtUB 3/2020 rd

nordiska regeringarna. Strategin innehåller rekommendationer och åtgärdsförslag för att förbättra samhällssäkerheten.

Enligt berättelsen gäller de viktigaste rekommendationerna bland annat samnordisk lägesförståelse samt utbyte av bästa praxis i arbetet mot hybrid- och cyberhot och fördjupat nordiskt polis-samarbete i kampen mot cyberbrottslighet. Utrikesutskottet anser det vara viktigt att bevaka hur rekommendationerna verkställs och främja det nordiska säkerhetssamarbetet också under den pågående perioden, inklusive samarbetet mellan polisen och andra myndigheter kring människohandel.

Island var ordförande 2019 för Nordiska ministerrådet som svarar för samarbetet mellan de nordiska regeringarna. De nordiska statsministrarna kom överens om att det nordiska samarbetet i fortsättningen i allt högre grad ska fokusera på klimatförändringen och hållbar utveckling. Under det isländska ordförandeskapet antog rådet en ny vision, där ambitionen är att göra Norden till världens mest hållbara och integrerade region före 2030. Visionen har tre prioriterade områden, nämligen ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden.

I anslutning till samarbetet kring gränshinder upprepar utrikesutskottet här sin etablerade ståndpunkt om vikten av att undanröja gränshinder mellan de nordiska länderna. För att Norden verkligen ska kunna bli världens bäst integrerad region måste mobiliteten förbättras och fler gränshinder avskaffas. Under året prioriterade Gränshinderrådet hinder som drabbar näringslivet och medborgare som arbetar i något annat land än sitt hemland. Utskottet betonar att det inte bara är viktigt att undanröja gränshinder utan också att förebygga uppkomsten av nya hinder när ny lagstiftning bereds. Överlag efterlyser utskottet en harmonisering av all lagstiftning, i synnerhet med Sverige, när ny lagstiftning bereds. Det förutsätter ett nära och pragmatiskt dagligt samarbete både från tjänstemännens och från politikernas sida med de nordiska kollegorna. Också inom många utrikespolitiska sektorer, bland annat fredsmedling och utvecklingssamarbete, kan verksamheten få avsevärt större genomslag genom nära nordiskt samarbete.

Vidare efterlyser utrikesutskottet ett större engagemang från riksdagens sida i nordiskt samarbete både vad gäller samarbete kring gränshinder och nordiskt samarbete i ett bredare perspektiv. Utskottet välkomnar att både kommunikationsutskottet och framtidsutskottet under året behandlade frågor om det nordiska samarbetet tillsammans med Finlands delegation i Nordiska rådet. Den typen av samarbete bör utvidgas och utökas i fortsättningen.

För att intensifiera det nordiska EU-samarbetet sägs det i berättelsen att Nordiska rådet har inrättat ett EU-kontor i Bryssel. Samtidigt betonar utrikesutskottet att kontakterna mellan EU-utskottet i de nordiska parlamenten bör stärkas och intensifieras. Det är viktigt för att få en bättre uppfattning och en överblick över respektive lands EU-ståndpunkter och för att länderna i god tid ska kunna söka stöd hos andra länder för sina ståndpunkter. Vad gäller EU-samarbete lyfter utrikesutskottet dessutom fram EU:s politik för den nordliga dimensionen och understryker vikten av att de övriga nordiska länderna engagerar sig i den nordliga dimensionen också via Nordiska rådet.

Under året var det nordiska försvarspolitiska samarbetet aktuellt framför allt inom ramen för Nordefco. Sverige var också ordförande för Nordefco 2019 och ordnade i den rollen en session om det försvarspolitiska samarbetet där Nordiska rådet, de nordiska parlamentens försvarsutskott

Betänkande UtUB 3/2020 rd

och försvarsministrarna deltog. Enligt berättelsen kom det i samtalen fram att parlamentarikerna vill stärka den parlamentariska dimensionen i försvarssamarbetet, inbegripet samarbetet inom Nordefco. Utrikesutskottet välkomnar att parlamentarikerna visar intresse för säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete och anser det vara viktigt att Finland via sin egen aktivitet söker utvägar för att möta behovet.

När det gäller Nordiska rådets internationella verksamhet anser utrikesutskottet att det är viktigt att rådet fortsätter samarbeta med de baltiska länderna, men också med samarbetsforumen för Barentsområdet, Östersjöområdet och Arktis. Vad gäller Östersjösamarbetet betonar utskottet Parlamentariska Östersjökonferensens (BSPC) betydelse som forum för att sammanföra aktörerna i området. Forumet utför ett viktigt arbete bland annat i frågor om skyddet av biodiversiteten. Under året var också det också aktuellt att rensa havsbotten från odetonerad ammunition och militär utrustning.

Enligt verksamhetsberättelsen skedde det inga stora förändringar i relationerna mellan Norden och Ryssland under året. Det var fortfarande inte möjligt att samarbeta normalt, men för att främja en dialog hade rådet möten med ryska parlamentariker och fortsatte med samtalet inom ramen för Östersjösamarbetet och i arktiska frågor. För ryska parlamentariker ordnades det studieresor såväl till Finland som till de övriga nordiska länderna.

Utöver samarbetet med Ryssland anser utrikesutskottet att det är viktigt att Nordiska rådet fortsätter att stödja demokratiutvecklingen i Belarus. Under året arrangerade Nordiska rådet ett möte om Belarus och huvudtemat var det dåliga läget för pressfriheten i landet. Även de baltiska länderna deltog i mötet.

Utskottet påpekar att Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet är nära förestående (2021) och understryker vikten av att förbereda och ordna uppdraget på ett bra sätt och att avsätta tillräckliga resurser för att maximera påverkansmöjligheterna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 3/2020 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Betänkande UtUB 3/2020 rd

Helsingfors 12.11.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Eva Biaudet sv
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Tom Packalén saf
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Mikko Savola cent
medlem Ville Tavio saf
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Jouni Ovaska cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.